CAG
Centrum Agrarische Geschiedenis

Jaaroverzicht 2025

www.cagnet.be

Woord vooraf

2025 stond voor CAG in het teken van verdere verdieping, verbreding en verankering. We zetten volop in op de concrete uitrol van onze strategische speerpunten en de verdere uitbouw van onze rol als landelijk dienstverlenende organisatie en expertisecentrum.

Met projecten zoals Water & Land en Valleien vertellen bleef CAG inzetten op het verbinden van (immaterieel) erfgoed, (water)landschappen en actuele maatschappelijke thema's. In deze trajecten staan participatie, mondelinge geschiedenis en landschapsbeleving centraal, en wordt erfgoed ingezet als hefboom om hedendaagse vragen rond duurzaamheid, regionale identiteit en landschapsbeheer tastbaar te maken. Een belangrijke erkenning voor deze werking volgde in 2025 met het ontvangen van de Ultima, de Vlaamse Cultuurprijs voor cultureel erfgoed, en een internationale award in de Verenigde Staten. Deze bekroningen onderstrepen de maatschappelijke relevantie van het werk van CAG en de waardering voor de manier waarop het centrum erfgoed vertaalt naar een breed en divers publiek.

Een belangrijke ontwikkeling in 2025 was daarnaast de verdere integratie van verschillende werkvelden binnen CAG, met een sterke nadruk op samenhang tussen onderzoek, dienstverlening, collectiezorg en publiekswerking. De opstart van de digitale Leeszaal en de Erfgoedbibliotheek Landbouw en Voeding vormt hierbij een cruciale stap.

Deelname aan bijvoorbeeld de Werktuigendagen en Agribex, vanuit onze taak als beheerder van de Collectie Bulskampveld en het speerpunt Boerengeheugen, versterkte de zichtbaarheid van CAG bij de agrarische gemeenschap.

Met dit jaaroverzicht brengen we de belangrijkste realisaties en ontwikkelingen van 2025 in beeld. Tegelijk kijken we vooruit: naar een verdere uitbouw van onze dienstverlening, een versterking van onze rol als expertisecentrum en collectiebeheerder, en een blijvende inzet op een geïntegreerde en toekomstgerichte erfgoedwerking, stevig verankerd in het veld en in de samenleving.

Voor wie helemaal in onze werking wil duiken, staat er een uitgebreid jaarverslag op www.cagnet.be.

Veel leesplezier!

Joris Relaes (voorzitter) en Yves Segers (coördinator)

Coverfoto: Man plant aardappelen in de tuin van zijn zoon, Poperinge, circa 1960-1979, 'Westhoek verbeeldt', privécollectie

Foto vooraanzicht restaurant De Basiliek, circa 1936, archief De Basiliek.

Roerend en immaterieel erfgoed

Registreren

Ook in 2025 gingen we actief op zoek naar agrarisch erfgoed dat dreigt te verdwijnen of onvoldoende zichtbaar is. In het kader van het speerpunt ‘Bedreigde collecties’ bezochten we zes privécollecties in Vlaanderen. We voerden intensieve registratietrajecten uit bij de landbouwcollectie van de Sint-Sixtusabdij in Westvleteren (meer dan 300 objecten) en zetten de samenwerking voort met Erfgoed Haspengouw voor de collectie Zoe was Alleke in Alken, waar uiteindelijk meer dan 3.500 objecten werden geregistreerd.

Binnen het speerpunt ‘Schatten uit de keuken’ brachten we het culinaire erfgoed van restaurants en hotelscholen verder in kaart. We bezochten twintig restaurants in Vlaams-Brabant en Antwerpen en contacteerden zeven hotelscholen. Bij restaurant De Basiliek in Edegem inventariseerden we het volledige archief, goed voor zeven dozen met menukaarten, feestoffertes, oorlogsdocumenten over bezetters en bevrijders, persoonlijke correspondentie, dankbrieven en fotografisch materiaal.

Drenkbak, Sint-Sixtusabdij Westvleteren, © CAG.

Op vraag van het Agentschap Natuur en Bos inventariseerden we een uitgebreide boserfgoedcollectie: zo'n 1.500 bibliothecaire titels, 430 vestimentaire stukken en 260 werkinstrumenten, verspreid over loodsen in Zonhoven en Bocholt. We zorgden voor een doordachte herbestemming naar Erfgoed Lommel, INBO, de Plantentuin Meise en onze eigen Erfgoedbibliotheek.

Inventarisatie boserfgoedcollectie
Agentschap Natuur en Bos, 2025. © CAG.

Klimaatrobuust

CAG startte in het najaar van 2025 met de concretisering van het speerpunt Klimaatrobuust. Dit speerpunt verankert de expertise en netwerken die werden opgebouwd binnen het afgeronde project Water & Land en werkt verder op drie sporen: water, kleine landschapselementen en historische landbouwpraktijken..

Erfgoedzorgtrajecten

We begeleiden meerdere erfgoedzorgtrajecten richting de Inventaris Vlaanderen. De broodcultuur werd in juli 2025 officieel opgenomen op de Inventaris. We startten nieuwe trajecten voor haagleiden, bijenkorfvlechten, karakollen bereiden en verkopen, duivensport en fretteren.

Rond het visjesdrinken tijdens Krakelingen en Tonnekensbrand in Geraardsbergen, een praktijk die door nieuwe dierenwelzijnswetgeving verboden werd, namen we een actieve rol op als bemiddelaar tussen de erfgoedgemeenschap en de Vlaamse overheid.

Registratie ploegen Steeno, 2025. © CAG.

Internationale workshop Water & Land, 2025. © CAG.

Expo 'In het spoor van de ploeg' op de werktuigendagen in Oudenaarde, 2025. © CAG.

Contactdag Water & Land, 2025. © CAG.

Lancering Digitale leeszaal met ledenbladen Boerenbond, 2025. © Boerenbond.

Publiekswerking en participatie

Digitale leeszaal

Op 2 december 2025 lanceerden we samen met Boerenbond en KADOC-KU Leuven de Digitale Leeszaal: een nieuwe online omgeving waar bezoekers de gedigitaliseerde ledenbladen van Boerenbond integraal kunnen doorzoeken en doorbladeren. Bijna 160.000 pagina's van dertien tijdschriften zijn nu beschikbaar via een IIIF-viewer. In de eerste weken na lancering werd de leeszaal al ruim 4.500 keer geraadpleegd.

We breidden de beeldbank verder uit met onder meer beelden van ploegfabrikanten, ploegwedstrijden en keukenfabrikant Rubbens, en publiceerden vijf nieuwe themaverhalen op de website.

TEDER VOOR ALLEN ALLEN VOOR TEDER

68e jaar - nr 45
10 november 1962

de boer

WEEKBLAD VAN DE BELGISCHE BOERENBOND : LEUVEN

na onderhoud met C.V.P.-afvaardiging

eerste-minister aanvaardt hoofdpunten van het boerenbondprogramma

verlaging van de boterprijs blijft vraagteken

hoofdbestuur bespreekt begroting en aktuele toestand

het communique van het kabinet van de eerste-minister

onze houding en onze aktie

VANDAAG NOG HET WERK, MAAR ZONDAG DE RIT!

deze week...

begroting van landbouw 1963

de drie presenteren

Digitale scan Van De Boer, 1962. Collectie Boerenbond.

Contactdag 'Water & Land', 2025. © Femke den Hollander.

Erfgoeddag en Contactdag

Erfgoeddag stond in 2025 in het teken van 'Game on'. Wij organiseerden Cinema Rural, een compilatie van historisch filmmateriaal over landbouwwedstrijden begeleid door live pianomuziek. Wie meer zin had in actie kon deelnemen aan onze landbouw- en huishoudprijskamp. Voor de proeven haalden we inspiratie uit het verleden.

Erfgoeddag 'Game On!'. © Erfgoedcel Leuven, WieBa Photography.

Op 3 oktober organiseerden we onze jaarlijkse contactdag 'Water & Land'. Meer dan 100 erfgoedwerkers, landschapsbeheerders, onderzoekers en praktijkdragers uit Vlaanderen en Nederland kwamen samen in Antwerpen voor een dag vol ontmoeting, reflectie en nieuwe perspectieven, als afsluiter van drie jaar intensieve samenwerking. Een van de hoogtepunten was de première van de documentaire 'Water & Land. Immaterieel erfgoed als motor voor een klimaatrobuuste toekomst'.

Erfgoeddag 'Game On!'. © Erfgoedcel Leuven, WieBa Photography.

Effland-Grim-Reid Award, 2025.

Nationale en internationale erkenning

Onze werking werd een aantal keer bekroond in 2025. CAG ontving de Ultima in de categorie Roerend en Immaterieel Erfgoed voor het project 'Water & Land', en daarnaast de Effland-Grim-Reid Award for Public Engagement in Agricultural History van de Amerikaanse Agricultural History Society.
Onze coördinator Yves Segers werd benoemd tot internationaal lid van de Royal Swedish Academy of Agriculture and Forestry. En Leuven, waarmee CAG samenwerkte aan het bidbook, sleepte de titel Culturele Hoofdstad van Europa 2030 in de wacht.

Ultima voor 'Water & Land', 2025. © CAG.

Knooppunt

Naast initiatiefnemer van overlegmomenten, zoals de Collectie-overleggen en de netwerkdag 'Van alle domeinen thuis', waren we in 2025 ook graag deelnemer aan tal van collega-, leer- en werkgroepen binnen het erfgoedveld. Denk aan de collegagroepen Digitalisering Periodieken, IIIF en Ontzamelen van FARO en het Lerend Netwerk Duurzaam Collectiebeheer.

Domeinoverleg immaterieel erfgoed in Leuven, 2025. © CAG.

Medewerkers van CAG gaven 62 lezingen en presentaties in binnen- en buitenland, onder meer op het congres van de European Rural History Organisation in Coimbra.

Ook buiten de klassieke erfgoedsector zochten we verbinding: voor ‘Schatten uit de keuken’ gingen we in gesprek met Horeca Vlaanderen en Horeca Forma en we brachten het Agentschap Natuur en Bos in contact met geschikte erfgoedinstellingen voor hun boscollectie.

EURHO, 2025. © CAG.

41
collectiebezoeken

15
lopende erfgoedzorgtrajecten

Registratie bij ploegenfabrikant Steeno, 2025. © CAG.

Collectie Bulskampveld

In het depot

De 8.500 objecten van de Collectie Bulskampveld worden bewaard in het depot in Zwevezele. In 2025 voerden we de gebruikelijke standplaats- en toestandscontroles uit, intensiveerden we de bestrijding van houtborende insecten en kochten we een diepvries aan om kleine objecten preventief te behandelen. De officiële bewaargevingsovereenkomst tussen de Collectie Vlaamse Gemeenschap en CAG werd in september vastgelegd. In 2026 stappen we met de collectie over naar het nieuwe collectiebeheersysteem MuseumPlus.

In het spoor van de ploeg

Het speerpunt Boerengeheugen verdiepte zich in 2025 in de geschiedenis van de ploeg. Dat resulteerde in de pop-upexpositie 'In het spoor van de ploeg' op de Werktuigendagen in Oudenaarde (ca. 50.000 bezoekers), opgebouwd rond een opvallende twistkubusconstructie met zes ploegen uit de collectie. Privécollecties van de Vlaamse ploegproducenten Baeke en Steeno werden geregistreerd en publiek ontsloten, en de kubus kreeg na de Werktuigendagen een tweede leven op het binnenplein van het Atrechtcollege in Leuven.

Opnames 'Object in de kijker', 2025. © CAG.

Expo ‘In het spoor van de ploeg’ op de werktuigendagen in Oudenaarde, 2025. © CAG.

CAG op Agribex, 2025. © CAG.

Op de landbouwbeurs Agribex in Brussel (ca. 70.000 bezoekers) stond CAG met een aardappelrooier van Melotte als blikvanger en een gesprekstafel waar landbouwers hun herinneringen en erfgoedbeleving konden delen, een mooie aftrap voor verdere interviews binnen Boerengeheugen.

Publiekswerking

Doordat de CollectieBulskampveld zich in een gesloten depot in Zwevezele bevindt, zetten we volop in op de digitale en virtuele beleving van de collectie. Zo presenteerden we tweemaandelijks een ‘object in de kijker’. Samen met PlattelandsTV en VILT maakten we de rubriek ‘Goed Gerief’ waarin landbouwers vertellen over de werking en de historische context van objecten uit de Collectie Bulskampveld. De kijker krijgt vervolgens de moderne tegenhanger van het materieel te zien.

Hoewel het depot gesloten is, deden we ook in 2025 inspanningen om enkele specifieke depotbezoeken te organiseren. Zo kwam Erfgoedcel TERF langs met het oog op een toekomstig erfgoeddepot Midwest, en bracht proefstation Inagro tijdens een teamdag een bezoek aan de collectie. Ook een groep liefhebbers van het Belgisch trekpaard en de nieuwe ploeg van het Karrenmuseum Essen vonden de weg naar Zwevezele om de Collectie Bulskampveld van dichtbij te leren kennen.

Projecten

Opening van de expo ‘Valleien vertellen’ in Zichem, 2025. © DoorDries.

Valleien vertellen

De rondreizende buitententoonstelling van Valleien vertellen trok in de zomer en het najaar langs de Demer- en Getevallei, met tussenstops in Zichem en Linter. In twee podcastafleveringen, De Demer vertelt en De Gete vertelt, verzamelden we via interviews met kennisdragers waardevolle informatie over traditionele technieken van water- en landschapsbeheer.

Begeleide wandelingen, fietstochten en lezingen brachten het verhaal van de drie Oost-Brabantse valleien bij een breed publiek, onder meer tijdens het Landschapsfeest ‘De Demer vertelt’ en het jaarlijkse ‘Grote Ge(k)te feest’.

Ook de auteurs van de landschapsbiografie trokken het land in met lezingen in Averbode, Werchter en Haacht, die telkens op veel belangstelling konden rekenen. Het schrijf- en redactieproces van de bijbehorende landschapsbiografie stond dit jaar centraal, die verschijnt midden 2026.

Expo ‘Valleien vertellen’, 2025. © DoorDries.

Compost keren bij Oogstappel, 2025. © CAG.

Water en Land

Het driejarige internationale erfgoedproject ‘Water & Land’, dat we samen met het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN) uitvoerden, werd in 2025 feestelijk afgesloten.

Het laatste themajaar draaide rond bodemvruchtbaarheid en composteren, daarvoor werkten we nauw samen met boerderijcomposteerders en bodemexperts. Na grondig onderzoek volgde in de zomer een intensieve opname- en montageperiode, die twee podcastafleveringen, twee korte films en een diepgaande brochure opleverde.

In juni brachten we in Leuven onderzoekers uit tien Europese landen samen voor een internationale workshop over levend erfgoed, ecologische duurzaamheid en klimaatactie.

Op 3 oktober vormde de contactdag in Antwerpen de feestelijke afsluiter van drie jaar samenwerking, met de première van de documentaire ‘Water & Land. Immaterieel erfgoed als motor voor een klimaatrobuuste toekomst’.

Via het nieuwe speerpunt Klimaatrobuust bouwen we, samen met KIEN en vele andere partners, verder op deze expertise en netwerken.

Opnames met Gertjan de Boer voor de docu ‘Water & Land. Immaterieel erfgoed als motor voor een klimaatrobuuste toekomst’, 2025. © CAG.

1.365
beschrijvingen van landbouwfilms zijn raadpleegbaar via de filmdatabank op de website van CAG

Onze expo ‘MOES-tuin leeft’ kreeg een plekje in groentemuseum ‘t Grom, 2025; © CAG.

Fruitful

In het Erasmus+ project Fruitful Synergy onderzochten we samen met Pomko en partnerscholen hoe historische fruitrassen en ambachten zoals enten en snoeien opnieuw een plaats kunnen krijgen in het tuinbouwonderwijs. Het project leverde een open-access toolkit en publicatie op en liep eind 2025 af.

Another Brick from the Wall

In Another Brick from the Wall documenteren kunstenaar Sander Buyck en dichter Inge Braeckman het boerenleven in de Vlaamse Ardennen via collages, archieffoto’s en poëzie. In 2025 werden al een 35-tal interviews opgenomen; een expo in CC De Ververij in Ronse volgt in 2026.

Fruitful op het ‘Feest in de Boomgaard’, 2025. © CAG.

Schatten in het archief van de Hotelschool Hasselt, 2025.
© CAG.

Cijfers

13
Aantal personeelsleden

15
Aantal elektronische nieuwsbrieven verstuurd

3.403
Aantal ontvangers e-nieuwsbrief

45.000
Aantal deelnemers op publieks- en vormingsactiviteiten

17
Aantal publicaties

42.208
Aantal unieke bezoekers op de website

62
Aantal lezingen

104
Aantal artikels in de pers of op radio/TV

950
Aantal vragen beantwoord via mail of telefoon

149
Aantal aanvragen beeldmateriaal

2.173
Aantal volgers op Facebook

1.042
Aantal volgers op Instagram

Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG) vzw
Atrechtcollege
Naamsestraat 63, bus 5308
3000 Leuven (België)

w w w.cagnet.be
contact@cagnet.be
Tel. +32 (0)16 32 35 25

